

רבותינו הקדושים מבעלזא זי"ע

מובא בשם הגאנד"ק בולגריא ז"ל שטענו זה מאכיו מREN מהרי"ד ז"ל וכשיפר זאת נאנח גדולה ע"ש, ודי".

מובא בשם מREN מהר"ש ז"ל שאמר שלפני בית המשיח יהי' קשה לחנן הדורות עד ישראלי סבא בלי' שום שניינו ויהי' נסיוון עצום כנסוון עקידת יצחק עבד"ק.

שנתחו לכל ענייני חדרות הי' גדול מאד, והקפיד מادر שלא לעשות תמנונות מצורת קדרו. וידוע העובדא (מובא בס' דברי שלום וס' לא תעשה לך כל תמנונה) שבנו מREN מהר"י ז"ל השתרל פ"א לטובה שר אחד וציווה לחסידיוшибחו אותו בהכירות, והשר רצה להכיר לו טובה וא"ל שיתן לו מתנה דבר שהיא חשוב לו מادر, והכניתו בכיתו בחדר לפנים מהדר עד שהגיע לחדר הפנימי ושם הראהו חמונת פני קדרו של אכיו מREN מהר"ש ז"ל ונתנו לו במתנה, ומREN מהר"י לא ידע ליתן עצה לנפשו מה לעשות בו שידע שהדבר אינו להחר' לאכיו ומרוב צערו נתמנם על הספר וראה בחלום את אכיו וא"ל שיבער תומ"י את התמנונה שאין לו מנוחה מזה ולא ירא לנפשו מהשר כי לא יגיד לו דבר וכן היה, ע"ש.

ובס' דרך צדיקים (דף כ"ט) מסופר היחתי על חג הפסח בבעלזא אצל אדמור"ר הה"ק ר' יהושע מבעלזא ז"ל, ואמר אז בזה הלשון, הנה זה ארבעים וכמה שנים אשר יצא החופש, ואמר אבי ז"ל (הוא הה"ק ר' שלום מבעלזא ז"ל) שהזה חסרון לעבודת הש"ת, כי מתוון אמרת המלכות נכנע האדם ומתיירא מהשי"ת, והאדם מוכחה שייהיה עליו על מלכות ועל צבור, ומתוון זה יש לו גם כן על מלכות שםים, אבל מי שאינו עליו על מלכות, גם אין עליו על מלכות שםים, והנה יש בפיוט של שחרית יה"כ המתhill ובكونטן' הדרך (בודaufest תש"ד) בלשון מלכותם تكون מלכותך, והוא

והשנית קאי על גלות ישראל בין רשיי ישראל הערב רב המיסיתים ומדיחים את ישראל מה' ותוה"ק וזה קשה מהגלוות אצל האומות, וע"ז נאמר פדותו שלח לעמו וגו', שיפדה את ישראל מכין הרשעים מעםם, והשלישית קאי על גלות האדם אצל יצרו הרע שזה קשה מכולם וע"ז נאמר כי עם ה' החסד והרבה עמו פדות שעריך לסייעתך דשמייא גדולה להנצל ממננו ולזה הפדות הוא מלא בווא"ז, ובונסחא אחרינא נאמר בשמו שהשלישית קאי על גלות היראים בין אחיהם מהחרדים הנוטים מדרך ישראלי סבא שזה קשה מכולם עבד"ק.

VIDOU מה שפ"י במאה"כ (בראשית לא, לו) מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי, דיעקב אבינו טען לפני לבן, הלא תמייד היה שנאה כבושה בינוינו, כדרכ הרשע ששונה להצדיק, וכעת באת אליו בטענה למה ברחת מני והיית משליך בשמחה ובשירים בתוך וכונוד — פתואום בא לך אהבה אליו ואתה רוזה להטיב עמי, אין זה כי אם בעבור עוננותי ופשעי لكن יכול להיות שאתה תהאגני, וזה מה פשעי ומה חטאתי כי דלקתי אחרי, שמהו שאתה دولך אחרי ואתה רוזה להטיב לי נראת שחטאתי לפני אבי شبשים, עבד"ק.

ורואין מזה עד כמה צריכין להתרחק מחברת פועלן אוון ואם רואין שהכופרים אווהבים אותנו זה סימן רע שננטנו מדרך הישראל וע"ז אנו מוצאים חן בעיניהם, דאללה היו שונאים אותנו כדרך הרשעים שונאים להיראים.

וכשהיו המלחמות הנוראות עם המשכילים במדינת אונגארן והגאר"ץ דשם לחמו מלחמות הי' איז' חיקום ועוזדים מREN מהר"ש ז"ל, ואמר עליהם שכשיכוא מלך המשיח ועשה סנהדרין הי' רובן מגודלי אונגארן שמהם ימצאו יראי אלקים אנשי אמת שונאי בעז (מובא בס' גודלי החסידות). ובكونטן' הדרך (בודaufest תש"ד)

הן נודע למשגב מעלה קדושת רבותינו הקדושים מבעלזא זי"א. שר' צבא ה' בכל מערכות ישראל, הראשונים היוציאים למלחמה נגד כל כתות הכהרים למיניהם. בעליזא עמדה בראש מערכות ישראל נגד המשיכלים, ובבעלזא עמדה בראש מערכות ישראל נגד הציונים.

רבותינו מבעלזא עמדו על המשמר מבלי להניח להכenis שום שינויים בדרכי החינוך להשב"ר מדרך ישראל סבא. הקפידו להתרחק מדרכי הגויים והאפיקורדים בכל העניינים. שום שמן של השכלה והתחדשות לא מצאה מקום אצלם. הקפידו שלא לשנות ממנהם ישראל המקובלים. הקפידו מادر שלא לשנות שם לשון ומלבוש. הם ותלמידיהם רדו והדרפו מادر את כל המתחדשים והציוונים והדתיים הנගרים אחריםם. תלמידיהם היו תמיד הלגין של מלך ללחום נגד מהרשי הדת המהכלים בכרם ד"צ באיזה צורה שתהא — אם לבוש של כפירה מוחלטת אם לבוש של חרדים — תמיד עמדו על המשמר להרוחם ממחנה ישראל.

וע"כ אמרנו ללקט באמראים אמרות ה' אמרות טהורות בעניינים אלו את דרכם ושיטם והש>((תפם, וכארם נראת אור. וזכותם יגן עלינו שנזכה לילכת בדרכיהם עד ביגוא"ץ בכ"א

* * *

הן מראש צורים ארינו מREN הקדושים רב שר שלום מבעלזא זי"ע. ידועים מלחמותיו נגד רשיי ישראל המשיכילים. וידוע פתגם קדרו מה שאמר לפרש המסורה של ג"פ פדות, ושמתי פדת בין עמי ובין עמק. פדת שלח לעמו וגו', כי אם ה' החסד והרבה עמו פדות, ופי' שהראשון קאי על גלות ישראל בין אווה"ע המצירים להם וע"ז נאמר ושמי פדות בין עמי ובין עמק.

בית ישראל אהובי הרבה הגאון הגדול סיני ועורך הרים המפורסם גזע קדושים אלים ותורשיים עומד בפרק וגדור גדר כקשי"ת מ' שמעון ספרא רבא שליט"א האבדק"ק קראקה והגלילות.

galilot ידי קדשו הגעני ובכל לב רצתי להתראות פנים עם כבוד הדרת גאונו להמתיק סוד ולשיט עצות על עדת ד' להצלם מפה יוקשים. אולם למען אשר יראתי פן תה' נסייתו אוושא מלחה ופרנס רב אמרתי טוב לשלה אליו ת"ח נכבד לדבר עמו יחד את כל ונוכחת וכעת אשר הודיעני ע"י טעלעגראם כי נסע לוועין קשה לפני האיש אשר בחרתי בו לישעךך רוחקה צו על כן בחזרתי לשלה אליו יידידי המופלג מ' מדכי ני', ושמתי דברי בפי ויכול כבוד הדרת גאונו לדבר אותו, האמת אגיד בקראי מכתבו זלגו עני דמעות מרוב שמחה כי עד עתה חשבתי פן ח"ו עדת ישראל עצמן בלי רועה. אין דרוש ומקש לחשב מחשבות צבאות לחשוב מחשבות המועלות לגדור חומרה וכרכם בית ישראל כה"ג נתגדל בעירות הגדלות כמו פרעשבורג וקרואה כמה היה עוד גדרולה צעקו אליו — כי ה' יודע כמה יותר גרווע בעירות הקטנות וד"ל. מה טוב פועלו ומחשבתו הטהורה. ד' יהיה אותו וויסיף לו כה ואומץ לעמוד לעוזה ישראל עד בית הגואל צדק בכ"א. דברי דרוש שלום וטובת מעלה הדרת גאונו אהבו בכל לב מצפה להרמת קרן ישראל.

הק' יהושע מבעלוזא

ב"ה יומ א' פ' ויקרא תרמ"ב לפ"ק בעלווא.

שלום וברכה ושנות חיים ואורך ימים ושנים וככיות גופה וכל טוב סלה אל כבוד ידיך עליון וידיך ישראל ה"ה אהובי ידיך הרב הגאון האמתי החrif ובקי בחדרי תורה רבנן של ישראל פאר הדור והדרו נר ישראל העומד לנס עמו כקשי"ת מ"ה שמעון ספרר נ"י האבדק"ק קראקה והגלילות יצ"ו.

אחדשה"ט באתי בזה ליתן תודע אל

הארץ וכאשר העבירו ח"ק קול במחנה העברים מכ"ע מחוזה שביע העבר, כי עת צרה היא לעקב להסידר ובנים מכסאותם ולבטל השב"ר מתלמוד אשר אמרו חז"ל, מן מקימים עלמא קל יוקי דלעאן באורייתא, צרה הנוגעת לכלל האמונה אשר בגללה ייחד שם ישראל מן הארץ. אם יקל הדבר בעינינו ונשב בדורמה ועצליהם חלילה אין תקופה, כי אם להחזרה ייחד כל הנונתנים כבוד לד' ועם קדושנו נאמנה רוחם, כל המאמינים כי תורה אבותינו קודש היא ואך מפיה אנו חיים, להיות עתידים تحت אוזן קשב כאיש אחד חברם לכל הדבר אשר יפקוד עליהם נשיא נשאי הח"ק מחזקי הדת. הוא הרבה הגאון החrif הגביר הנעלם והמרומם בנש"ק וא"ת כМОה"ר יצחק ליב סופר נ"י מדראהביטש, ואל נא יפלו ארצה מכל אשר יכתוב אליהם, אם לחתת חתימת ידם על מכתבי מהאה, ואם עזה אחרת מצות פיהו ישמרו, כי עצתו עצה חכמים ונכונים תה' בעוזה"ת, ע"כ יתעוררו חיש מהר בכל עיר ועיר בעבור הדבר הגדל הזה כי נורא ונשגב הוא.

ועוד זאת שנית לבצר הפעם מחדש את כל ענף חברת מחוזה שכבל עיר ולהשתדל להוסיף עליהם עוד ועוד, כי ברוב עם הדורת מלך, ותוקף תקופה ולישועה, וכל הערים אשר מראש לא נסודה שם חכורה זו יתאמכו נא עת ליסדה ולאמזה, כי דרשו ונחוין הוא לנו עת במאד חי' נפשנו ורוח אפינו, וחיליה וחיליה לשום אדם לקחת מהארבעים אחוו שתקנו הגאנים הצדיקים לשום דבר מצוה בעולם רק לשלהם בכל חדש להנשיא ר"ל ל�"ק דראהביביטש.

וע"ז בעה"ח פה לבוב לסדר ואשר הוא עוזה ד' מצליה, תומ"ר לפ"ק.

הק' יהושע מבעלוזא.

הק' אהרן הלברשטאם אבדק"ק סאנץ.

(וועוד הרבה רבנים)

ובאגרות סופרים נעתקו מאגרותיו הקדושים להגרש"ס ז"ל בענינים אלו. בעזה"י אור ליום ב' לסדר ולפרט "ויזכרת" אית' בירית" פה בעלווא. שלמא רבא לגברא ידיך ה' וידיך כל

קשה הבנה, ושאלתי לאבי ז"ל פירוש על זה, ושפַּך דמעות מעינויו, ואמר הפירוש הוא, שעל ידי מלכותם מחוקן מלכות שמיים, שאם יש על מלכות אין גם עומ"ש גם כן, והנה די וואהילע יונגען הולכים כתעת בחופש ראש, ואומרים מיר האבען פאר זיך א פריעו וועלט, וואס פרעגון מיר נאך וועמײַן, ובכון הם מתפרקם בעול מלכות שמיים, פינסטער זאל זיין וועדרין אין זיערע אויגען, ואס ווילען זיין כי מיר אין הויז, הלא הוא בית אבי זיל וביתי, מה להם לבוא לתוך ביתי, אך אני מקווה לה' כי לא אנית די פריהייט בי מיר, עכדר"ק. הרי מבואר דעתו קדשו לקבל עול הגלות באבבה וזה לטובה לעבדות הש"ית, וחרירות משיעבוד מלכות בזומה"ז גורם לפרקת עול מלכות שמיים, ו록 כשייה' הגאולה שלימה בב"א אז נגאל מהשיעבוד מלכות ויהי מנוחה לישראל *

בדרכו הילך ממשיך דרכו מREN הקדוש מהר"י ז"ל. ובזמןו נתרכו המשכילים בגאליציאן, והוא ה"י מהראשונים שיצאו למלחמה נגדם והרחיקום והבדילום מעדת ישראל. ומוכא בס' ממשה עד משה, שבימים ההם היו פתחים לפניו שור"ת מהר"ם שיק ומשם שבב המקורות להלכה בענין התבදלות מרשעים. ויחד עם הגאון מהר"ש סופר ז"ל אבדק"ק קראקה ועם מREN הגה"ק משינאווא ז"ל ייסדו את חברות "מחזקי הדת" בגאליציאן שהיה' דוגמת חברות שמורי הדת באונגארן ללחום מלחת הדת נגד הכהנים ולארגן הקהילות להחכדרם מהכהנים. וגם הוציאו לאור גלון קול מחזקי הדת שבו באו על הגלין כל סדרי המלחמה בימים ההם. ז"ל:

כסלו רהמ"ז, אחר אסיפה הרבניים הכלוב.

אנחנו החת"מ חרדיינו לכול הקורא לבוא הלום עיר לבוב, בהטאוף וראשי עם ייחד רבני ישראל ומוריהם להוועץ מה לעשות לד' ולחות קדשו, להעמידה על תלה לסתעה ולכוננה בעת הזאת אשר מגדרינו מתחמצים ומשתדים בתחכולות שונות להרסה עדesisoid כהה, כאשר מודעת זאת בכל

אדר תשמ"א

מדרגתו ולנחת דרגא ע"כ לא פעל עליהם.

ואפשר שלזה כוונו חז"ל באמրה חנוך תופר מנעלים ה' ובכל תפירה וחפירה ה' מזכיר שם המפורש ודוד המעה"ה אמר חשבתי דרכי לבית פלוני ולמקומ פלוני אני הולך והיו רגלי מביאות אותו לבתי כניסה ובתי מדרשות והוא העניין שכיוון שרצה לעין במושכלות ובמעמד העולמות והspirות והיכולת לבית פלוני ולמקומ פלוני אני הולך ונזכר היכן מעמד ומצב המון העם ונזכר שטוב מזה לכנות להבכנו"ס להוכיה רגלי העדה והי' רגלי מביאות — אותו לבהכ"ג וביחמ"ד להוכיהם — ולעתדי הגודלים הזוכים למדרינה היורת גודלה עד לטיל בג"ע ויזכו להשגות גדולות כבן עיר שראו את המלך ויתור מהזאה כאח וריע המלך מ"מ לא תעפיל ההרגלות אצל שתה"י עליהם עבדות ה' לעמל וטורח כ"א כפרותגמא חדרה והנה לשון ראי' הוא שיריך בדבר הקרוב ולשון הבטה שייריך בדבר שהוא מלמעלה ויעקב הוא הממוני שאין לו החקרבות אל ה' והשגה בהנחות הכרוא ית"ש מ"מ לא נמצאת בו מחשבת און שהוא ע"ז וזה לא "הבית" און בייעקב וכרי' אעפ"י שההמון שהוא מרוחק אין מחשבת און דעתו נפסדות נמצאת בו ויישראל המקורב לה' הוא חדש בכל יום באחבה עבדתו ושמהכה בה כללה חדשה ה' אלקי עמו ה' אלקיו עמו ה' הוא אלקי ומוראו עליו אעפ"י שתרועת מלך בו ריעות והתחברות והי' לעתידי יצאו "לראות" בפוגרי האנשים הרשעים הנקרים פוגרים מותים ולהוכיהם ולא יפסידו זה מעלתם הרמה מי אלה אשר יצאו לראות ואומר אשר אשם והתחלבותם בעבודת ה' לא תכבב ע"ז שירדים ויוצאים חז' למדרגת קדושתם להשיגה על הפגרים האלו גם חולעתם וענותונם לא תאבך ע"י הסתכחות בעולמות והשגות העליונות מ"מ שהי' די ראי' לכלبشر ע"ד והתהלך בתוככם כאח וככريع וככץ והייתי לאלקים ערד"ק.

וכאשר סיימם אמר לו הרה"ק מבועלן זל"ק קראקער רב! איך פערברעונג ניכט מיט התבכודות איך וואלגען מיך שאן פיער וואעכען דא אין לעמבערג וועגן דער זאך.

בעקביו הצאן

ומסתמא נהג כן אכיהם הקדוש בעל ח"ס זצ"ל על סעודת הצהורים לכבוד ר'ח ולא יותר אך יنعم לו לסעוד טעודה ר'ח אצל הרה"ק מבועלן זל' והшиб שגס אצל منهג אכיהם הקדוש בידו שלא עשה סעודה מיוחדת כ"א המשיך קצת סעודת צהרים וקרויה סעודה ר'ח מ"מ אם רצון קדוש דוד זל' אך רצונו זה כבodo ויכין הו א טעודה צהרים למען יאכלו בעהרים בצוותא חדא וכן ה'.

ויהי בישובם יחד פתח קדוש דוד זל' בד"ת על הקרא והי' מדוי חודש בחדרשו וכוכ' ויצאו וראו בפוגרי האנשים הפושים כי כי תחולעתם לא תמות ואשם לא תכבב, ותוכן דברי קדשו מהלהבות אש על דבר צדיקים גדולי ישראל הנחבים להתבודד לעין במושכלות בשבל השגת שלימות עצם ואין משגיחים על הדור והתמרמר מWOOD ואמר בזח"ל כמה מכורע אדם זה אשר מתפאר בפאר חbos לרשו וכובע מעור סאכעל היקר ורגלו ייחפות כשבא לאבן יכשל בה ובקוץ ינגב ובטיית הין יטבע הלא ילעגו כל רואיו, כן הדבר בגוף הגדל עם בני ישראל גוי אחד אט ראשו ומנהיגו מוכתר בפאר המעלות והשלימות ומרין דרגליין רגלי העדה הנה בתחלת הפתחות מה ינען ליום הדין הכי אם יפלו אדם באחת הפתחות ויזוק הכי יזכה בראש בתוכחו עם רגליו מודע הלכו עקלקלות ועוזבו דרך הישר הלא בצדקה מה ישיבו אמורים הלא לך העינים והדעת להלן אותנו ולפקח על הדרך אשר נלך.

ואפשר לומר והוא שאח"ל לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו ויקח מנעלים לרגליו שימעת בהשתדלות להשגת עצמו וישתדר בhalbשת רגלי העדה במדות טובות וזה נקרא לבושין, וזה ה' מדרגת אע"ה (כמבהיר בפיתוחי חותם שלו פתיחה לח"ס י"ד ממשמי) דאבי הקדוש הח"ס זל' על הקרא כי ידעתינו למען אשר יצורה את בניו ואת ביתו אחריו לא כן חנוך אם כי נאמר עליו ויתהלהך חנוך את האלקים נשאר אחורי דור פרוץ במלואו עד שנאבדו במכלול ואפשר שגס חנוך השתדל בhalbשת רגליים אך לא ה' מסוגל לכך שדבר בהפלגה מעניינים נשגים אשר לאו כל מוחא סכיל דא ולא מצא היכולה בנטשו לצאת

הדג"ץ כי הטיעלגראים בא לידי על נכוון ואבקשנו מאד שישלח על אשר לא אוכל לקיים פקדתו לשלווה כי לא אוכל לשלווה ועדין צריך הוא להיות פה בהכרח גדור להעסק הזה גם את תודע נ"י כבר כתוב מכתבים להסרים לשמשתו לעורך מלחה וקרוב גנד משאנינו הפשעים ולקבל בכל לב ונפש ומאוד את כל הנעשה כלכוב בהסכמה הדר"ג והרבנים נ"י גם נתן מכתב תודעה לדפוס כדי שידעו כל הרוצים לידעו דעתו וחפכו ורצונו ותלית'ת כל המפורטים משלנו הם והשיית'ת אנתנו ובכל אשר יעשה הדר"ג יצילח ברחמי וחסדי השית'ת, ולכל ירידא מזנכחות אודים ועלה נדף וקהל נוכחים כי לא נמצאת במדינתנו קלהה אחת אשר תרצה להיות אתם עם במחיצתם ח"ז רק מעט מן המעת אשר מאיזה טעמי אחרים אשר נמצאים בכל עיר מחרחרי ריב עם הרוב וכדומה להז הוציאו דבה נכתבה על מעשי הרבניים נר"ו אולם אחרי גלות המודעות הננדפסות בשמיינו כי הסדרים שווים לכל נפש וכל צד בעזה"י נאמנו דברינו בכל ישראל יציז' ושולום על ישראל, לא כן הרשעים אשר אין שלום אמר ד' להם והרוח ידפו ותופר עצמת ולא העשנה ידיהם תושיה ויתפרקדו פועלין און וינחנו במעגלי צדק למען שמנו וירוםם קרע התורה והמצווה וישראל עד ביתא ינון במהרה בימיינו Amen נס"ז.

דברי ידידו אהבו דוש"ת.

הק' יהושע מבועלן

ובהג"ה שם מהריה"ג המו"ל כתוב בזה"ל: אמר הסופר: גדורלה היהת הדבקות רעה היהת האהבה בין שני קדושים אלו אהבת דוד ויונתן וכאשר הגיעה השמורה לאזני הגה"ק מבועלן זל' מהסתלקות קדוש דוד זל' צוה על הנשים שיורידו עדין מעלהון ויתפרקו להשתתק באכבל כד לישראל כך סיפורו. ובudos בחיה היוותם באסיפה הרבניים הגדורלה הראשונה בשנת חול'ה כלכוב שלח הגה"ק מה"ז יושע זצ"ל מבועלן לקדוש דוד זל' שרצונו לסעוד אצליו סעודת ר'ח והшиб לו דוד זל' שאינו נהג לעשות סעודה מיוחדת לראש חדש כ"א תוספת בתשיל אחד (וכן נהג ג"כ מאה"ג בעל כתוב סופר זצ"ל

מהתקנות הקדושים האלו ולבטל אפי' פרט א' מהם.

והנה נודע שהשׁו"ב שוחטנה שם הוא נגד התקנות ההוא וגם לא שמע לכול הרובנים הגאנונים מדיניותם שצוחו ככרכוכי ואסרו לשום שׁו"ב לבא שמה ומעתה הלא שׁו"ב אשר לא סדר סכינו לפני חכם עירו שוחיתו אסורה כש"כ אם בא בחוצפה יתרה נגד רב שבעירו ונגד הרובנים הגאנונים והיראים שבמדינה ה' עליהם יחו' ונגד התקנות הקודמים פשיטה ופשיטה דאין צריך שאלת בזה ושוחית השוחטים ההם אסורה לנכילה אפי' במקומות אחרים.

ובאם יתקנו אשר עתו ייקשו סליחה מהרבנים הגאנונים דמדינה אפשר יהפכו בזכותם במקומות אחרים.

ואם יאמרו השוחטים כי לא יוכל לעוזוב משלחות שמה כי הוא נגד רבם מחורי ה"צ מוציאו אל יחשוו בזה, הם יעוזבו משלחות עוד שמה ועלי לפיס את מחורי שליט"א אבטח שיהי' לו נתת רוח מזה.

דברי הכותב למען כבוד התורה, והשם יתברך ירים קרן ישראל. ה' הושע מבצעו

והגאון אבד"ק ברענונה ז"ל כתוב (שם עמוד קמ"ד ע"ב) וז"ל:

ובפרט כי כן הועד הוועדי מאת אדומור' הגאה"ק מבצעו שליט"א אשר זה איזה ימים שזכה לחיות ולחזהה בנוועם קדשו, ומיד בכואו לפניו ראשית דבריו ה"י מענינים אלה, וכמעט לא יכולתי לסבול גודל צערו ושבורן לבו הטהור של אדומור' שליט"א מענינים אלה, ובתוכו הדברים הריאתיים לו גם העתקה מכתב אומו'ר הגאון הצדיק ד"קナンאש שליט"א אשר כתוב בענין זה ושם מאוד מואוד, ואמר לי בפה מלא כי עצתו ועתתו הוא כי הוא חוב גודול וקדוש על כל רב במדינתינו אשר לבבו נאמן עוד לה' ולחותתו ולבו לא החל עוד להחרב עם שונים ולא כרע עוד לבני העשתרות, לב ישב מנגד ויקטין עצמו רק יגבר חיל ויהי לאיש וייחודה דעתו רק עפ' תבל ישמע قول עתקתו לא בפלפולים וסבירות רק בקהל עז להגידי האמת כי לא נתת מהם ומהמוןם בעלי הקונטרסים והתחשובות ואנחנו לא נסוג אחר מדעתינו ולא נשוכן מלחתאחד יחד

ועוד הגיע לידינו מכתב הנתקף פה ממן הנויל:

ב"ה יום ה' במדבר תרמ"ז פה בעלו.

שלום וברכה וכו' מכתבו הגעני ישאלתי תיקף את כ"ק ממן אדומור' הרה"ק שליט"א על שאלתו וספרתי לו היטב את מכתבו וזה אשר השיב לי לכתוב לכבודו למגע כי לולא אשר שמעתי מאנשים נאמנים כי הוא מהיראים אוזי אמרתי כי בודאי מכת המתחדשים הוא, וכי לא ידע כי מכת ההוא הספרדים לא נצחה הטובה חי'ו לישראל ולثورותם לזאת חלילה וחיללה לו להתחבר עמהם בשום צד ואופן ואז טוב לו ולבניו אחריו כל הימים. הק' אורי מסטראעליסק [ההוא המשמש בקדושים בחצר הגאה"ק הנויל שליט"א].

עד שם בסוף ספר מלוחמות מצוה זו"ל:

ב"ה יום ג' לסדר לך לפ"ק בעלו.

רב ברכות וכל טוב להיראים ושלמים חסידים וצדינימ בעיר SIGOT והגילדות ה' עליהם יחו'.

שמעתי שרבים מהמיהים במדינתכם על אשר לא כתבתי דעתך עד הפרצה אשר נעשה בעיר SIGOT שקבלו שׁו"ב ללא ידיעת הרוב דשם ונגד התקנות סייסדו הגאנונים והקדושים וצדיקי אונגארן, אכן לא דעתך הלא מהרטוי בהשיב להם בעת ישראל עוסקים בכיעור חמץ והזהרתי אותם לבתי להתפלג בפגם זבחו אך להכלל משכתיידי לכתוב ע"ע ע"י כמה טעמי הכלוסיםathi, ולפירוש מאיסורה לא ה"י לי לחוש שידעתה שהירה לנפשו כודאי ישמור את עצמו ואת נפשות ביתו כי ישגיחו על המכתבים וצעקה גאנוני ארצם, וכעת הי' לי כמה מכתבים מנכבדים ויראים שרצו נושא לידע דעתך כי גם הרב הגאון ר' יודל נ"י אין דעתו נווה מזה ונפשו יודעת מארוד את הרעה אשר נצחה מן כת ההוא ודבר המכריחו להיות אתם לא אוכל להעלות על הכתב, ע"כ למה"ש להיות נמנה עם הארಥאדאקסון ולחיות בעזורה וכסעדים בכל הצדקי האפשרות ואוזי ה' טוב להם ולכוניהם אהדריהם כל הימים בעזרת הש"ת.

הנה נודע התקנות הגדולים והקבועים אשר יסדו הגאנונים אשר בחיים אנתנו ה' יאריך ימיהם ושותם ואשר מהם כבר הלכו למנוחות זלה"ה זי"ע ועכ"י שכח התקנותיהם נתחזק דת תורה"ק במדינתם ונמשך להרבה מדינות וממי הרא איש שיכול לנגע אפי' אף קצה

בתוך הסעודה בא אדם א' להה"ק מבועל ז"ל עם קויטל بعد מקש להילד ר'ל והה"ק מבועל הושיט הקויטל לקדוש דוד ז"ל ודודו ז"ל בחזיר הקויטל להה"ק מבועל ז"ל בזה"ל דאס איזט אייר זאך בעלדר רב וע"ז ענה הרה"ק מבועל זית מסכים קראקאער רב זיא זאל האבען איין רפואה שלימה ועל זה ענה דודי ז"לו בראשו ואמר בפה שהוא מסכים. — ע"כ מספר אגרות סופרים.

וכשי' המחלוקת בסיגוט בימי ממן הקדושת יוז"ט ז"ל שנפרד מקהלת הארטהאדאקסין והתהברו מהיראים להאפיקורסים וקראו לעצם עצם זעלבסטשטענדיגע ספרדים ולא רצו להשתעבד לתקנות שמורי הדת שניחסדו ע"י גדולי ישראל לחזק דת תורה"ק ולהפרד מפועלי און, אז יצא נגדם ממן מהר"י בראש הלחומים ואסר את קהלם ואת שוחטיהם אף שהיה יראים וחסידים. — כמו שנՃפס בס' מלוחמת דף ה' זו"ל:

ב"ה يوم ה' לד' בעומר תרו"ס לפ"ק בעלו.

רב ברכות ושלום ובכ"ט סלה כבוד הרובני המופלג הותיק מו"ה אברהם חיים דוד נ"י ולכבוד הרובני המופלג הותיק מו"ה יודא נ"י מק"ק SIGUT יצעט הע"י.

מכתכם הגעני ואותה מאד על שאלתכם לאיזה צד לפנות בק"ק SIGUT, האם לא ידעתם כי מהכת הזאת לא יצמ' הטוב לישראל ולثورותם וידעתם היטב כי גם הרב הגאון ר' יודל נ"י אין דעתו נווה מזה ונפשו יודעת מארוד את הרעה אשר נצחה מן כת ההוא ודבר המכריחו להיות אתם לא אוכל להעלות על הכתב, ע"כ למה"ש להיות נמנה עם הארಥאדאקסון ולחיות בעזורה וכסעדים בכל הצדקי האפשרות ואוזי ה' טוב להם ולכוניהם אהדריהם כל הימים בעזרת הש"ת.

דברי המתאנח על כבוד התורה. ה' הושע מבצעו.

ואבקש ממלתכם כי לכל מי שתדרשו כי יאוזין אליו וישמע לך דרכי להראות לו את מכתבי. ה' הושע מבצעו. עכל"ק.

שמצויה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע. השיב לו מרן: איתא בחולין דף ז' דגניא נהרא אמר לר' פנהס בן יאיר: אני וודאי עושה ואתה ספק עושה. וקשה: הלא הנהר צדק. אלא דרי פנהס בן יאיר טען כך: הנהר בודאי עושה רצון הבורא. אבל אני, אפילו אם ספק הוא אם אצילה, אבל בעצם העשייה גופא אני עושה רצונו יתברך.

פעם עבר מרן מהר"י דרך העיר שטערין הסמוכה לבוכב. יצאו בני העיר לקראתו ובאר羞ם הרה"ץ ר' אברהם אבא שעהנכלום. היה שם באותו מועד משכיל אחד אשר פנה למרן ושאל לו שאלה שרווח מינו נדף ממנו. אמר לו מרן: "את א"א זיל שאל כבר אחד שאלה כזאת, ולא הוציא את שנותו". כאשר בא המשכיל לביתו, נפל למשכב, ממנה לא קם עוד.

פעם באו למרן משליכים ואמרו, נתישב ליד השולחן ונחפר והסבירו כי רק טובת כל ישראל לנגד עיניהם. ענה להם מרן: "התורה מספרת איך אמר יעקב לבן, מה פשעי ומה חטאתי כי דלקתי אחרי. וקשה, הרי לבן דבר אל יעקב דברי אהבה והيبة ואמר לו למה נחbatchת לבrhoה ולא הגדרת לי, ואשלחך בשמחה" ויעקב השיב לו דבריו קנטורים. אלא יעקב אבינו ידע שהטומאה בורחת מפני הקדשו וידע שלבן שונא אותו. ערך יעקב חשבונו נפש מה פשעי ומה חטאתי כי הטומאה כרוכה אחרי כל כך והרי אם הייתי נקי מכל חטא, לא הייתה להוות אחרי בכלל. כן הדבר אכן כ"א אמר מרן: "הרי אתם שונים אותן מה פשענו וחטאנו שאתם מבקשים טובתנו".

באספה שהתקיימה לבוב בשנת תרמ"ב שאלו את מרן למה הוא מריעיש כל-כך עולמות, הלא היו כבר בעולם מיסתים ומדיחים ומעולם לא הריעשו עלמות כמותה. ענה להם מרן: כתיב "אללה עשתית והחרשתית" (תהלים כ' כ"א) — אם הם רוצחים לחיות ככל הגויים לא אומר כלום; אבל "דמית היה איה כמורך" (שם), אם הם רוצחים גם אנחנו נהייה כמותם — "אוכיחך ואערכה לענייך" (שם) אערוך מללחמה נגרך. תמיד היו רשעים, אבל לא רצוי להשתלט על אחרים, אך הרשעים של

וכמצאות", אם על-ידי השלום בעת אשר ייזכו לראות בניים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצאות". אם על-ידי השלום יכולם לזכות לראות בניים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצאות, — אז טוב השלום; אבל הרשעים הללו רוצחים להטוט את בניינו וטפינו מן המיטלה הישירה ומדרך התורה אשר בה הלו אבותינו ולחצבו להם ברות ברוחות נשברים, על שלום כזה נאמר: "אין שלום אמר הר' לרשותים". [והוסיף עוד שהצהעה זו של שלום כבר הציע עשו ליעקב באומו נסעה ונלכה ואלה נגידך פרש"י] בשווה לך והינו שיחי שלום בניינו וכ"א לך ע"פ דרכו וע"ז השיב יעקב אדוני יודע כי הילדים רכיכים וגוי ודקוקם יום אחד ומתחו כל הצאן שאפיי אם לא יזק לי יזק מאד להילדים כשראו שאני מתחבר עמוק וילמדו ממעשיך וע"כ איני רוצה בשלום כאשר שמעו השלים את דברי קדרשו מיהרו לצאת מן הבית בפחין נשפה].

פעם פנה אליו אחד "המשליכים" ואמר: מודיעו נלחם כבוד הרב נגידנו? האם לא מوطב שנתפשה? השיב לו מרן: מדרך העולם, כשאחד תובע מחברו סכום כסף והלה טוען שאין לו, מתחשים ומקבלים חמשים או ארבעים אחוז ועל השאר מותרים; אך לנו יש תרי"ג מצוות, قولן קדושים וחביבות علينا, ואין אנו יכולים לוטר אפיקו על קוצו של יו"ד של אחת מהן. אחר הוסיף ואמר: "המשליכים" רוצים לשנות את התורה והמצוות ולהתאים אל הזמן החדש, ובאותם כל טעותם. כבר היה לעולמים שניסו לעשות כמותם ולא הצלחו, כפי שמצוינו ב מגילת אסתר (א' י"ב): "ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים כי אין דבר המלך לפני יודעי דת ודין... "המלך" הוא מלך מלכי המלכים, אמר ל"חכמים יודעי העתים החשובים את עצם לחכמים היודעים לשנות את התורה לפני העתים. אבל אין זו הדרך! כי אין דבר המלך", nimם הם דברי מלכנו, מלך מלכי המלכים לעולם, בכל הזמנים והתקופות, "לפני כל יודעי דת ודין".

אחד ממקובחים שיטה פעם בפניהם את תמיתו, מודיע טרח כל-כך בעניין פירוד בין היראים והחפסים, הלא אפשר שלא יצליה בזה ולא יפעל כלום, וכשם

תחת צל גאוני וצדיקי הדור ורבינו מדינינו הנאמנים וכמאו כן עתה וגם להלאה הם כללית יופי מדינינו ומשוש דורינו ולארום נסע ונלך יחד בחברת אהובים בנערינו ובזקנינו וטפינו לא"ט עד יבא לנו המורה לצדקה, ושהדברים יבואו בדפוס חרותים על לוח וגלילון למען יהיו למשמרת לדoor דורות — כן הגיד לי כי מREN שליט"א. עכ"ל.

והגאון אבדק מיהאליפאלווא ז"ל כי צ"ל: אזכור הדברים הקדושים אשר יצאו מפה קדוש בלဟבת אש, קדוש האלקי מכבעלזא שליט"א, בשכת קודש אחר סעודת הצדירים על אשר אבינו אין לנו להשען כי אם על אבינו שבשמים, השיב הרה"ג הצדיק הנ"ל וכי גם על מצות חפלין או על מצות ציצית נוכל ג"כ לומר כן, הלא עליינו לעשות כל ההחפלוות, ובזה לשום בטחוננו בד". כן עלייכם לעמוד במלחמה וללחום מלחמת ה". אלה הדברים אשר יצאו מפה קדוש בשכת קודש. עכ"ל.

ומכ"ז אנו רואין עד כמה עמד על המשמר לחזק עמודי הדת ולחזק את הקהילות המתבדלים מן הרשעים ואסר את הקהילות הפורצות המחלישים את כוחות הקהילות היראים אף שהוא חסדים ויראים.

ובאדרמו רבי בעלו (דף קעה) כתוב וזיל: בהיות מרן לבוב, בעת האספה הגדולה שכינס שם, ראו ה"משליכים" כי כל היהודים עומדים לימיינו כחומה בעוריה ותתפעם ורhom. עז היה חפצם להגיע לידי הסכם שלום עם מהנה החדרים. לשם כך שלח ד"ר ביך למרן בשכת סעודת שלישית שני אנשים מקורביו. בכוامם לחדר הסחירו עצם השלים בכל יקרים. מרן פתח את פיו הקדוש ואמר: כתיב בזמר ברוך ה' יומם: "מלך שהשלום שלו ישים علينا ברכה ושלום" — אנו מבקשים מהשי"ת שישראלים עליינו שלום. לפי שהשלום הוא טובה "משמעות ומילוי" — בין שהשלום בא "משמעות", הינו מסיטרא אחרא, ובין "משמעות" בסיטראDKROSH, על-כל-פניהם הוא טוב, כי "על ישראל שלום", דמכל-מקום יש שלום ביניהם. לכן אנו מבקשים: "הרחמן הוא יברך את עמו בשלום". אך אימתי טוב הוא השלום בעת אשר יזכו לראות בניים ובני בנים עוסקים בתורה

ולאורה ילכו בעזהית, כי איש אמת, אווהב עמו וארציו יותר מכל הציונים מחרחרי ריב ומදון, כתבה. והוגם שאמור"ר לא מצא קורת רוח בההסכמה ליסד קאלאניוס ולסייע ידי עופרי עבריה הבאים, בכ"ז שמה מואוד עם כל הכתוב בתהשובה והללו עד למאוד. ובעיקר כשאין נהגין קורשה בארץ אין הארץ סובלות וגולמים ממנה.

וכ"כ חתנו ממן הרה"ק מציעשנוב דיל בספר דברי שמחה (מכח' ה') וז"ל נועויה משמו אשר המזויה שעומדת למשמרת לחזק בדק התורה והיראה יתן מאמרם לחזק ישוב א"י ע"י הנדרפים מארצחותם לשדר אדרמה שמה, וכותב טהרה מי יתן ויצא הרעיון זהה לפעולתו ידים מהרה, אם ה' הדבר הזה לפניו עשרים שנה כאשר התחליל רצח"ק בדבר זה וחבריו, וגאנוני אמת וצדיק זמנינו צוחחו ככרוכיא, אאמו"ר ז"ל חותני הרה"צ ז"ל ועוד, ולא הסכימו ע"ז כי ראו את הנולד, אוז ה' שידך לדון לכף זכות מי שירצה להחזיק בידם, לא כן עתה אשר ראיינו צרת נפשותינו אשר הביאו לנו הרעונות הללו אשר ע"ז כמו היו הциונים והמוזרחים אשר אומרים קמ"ה רעתך לא חפצנו, ופוקרים על תומ"ץ בריש גלי וכו' ומה גם שכל הקאלאניוס פשטו יד ורגל לתהו"ק וכו' עכל"ק.

ומסר נפשו תמיד לחזק את צדקה רמבעה"ן לישובי א"י הלומדים תורה בקדושה וטהרה כמבואר בהרבה מכתבים בדברי שמחה לחתנו הנ"ל בכ"ק והשתדל מאד שההמוןים יהיו רקס מהיראים וכמקומות היראים, כמו שכח במכח' נ"ד) לממן מהרי"ד ז"ל וז"ל: ונכחתי מראות אשר דבר שנצטער עליו אותו צדיק יכשל בו זרעו הלא כ"ק אביך הוא וחותני הרה"ק זצ"ל עמד או בהאסיפה בלאנצוט בראש המעכבים מלמנתו מטעם שלא ישאר התחנות דוקא בלבוכ, וכמה יגיעות hei לי איז עד שפעלתו זה האצל אאמו"ר זצ"ל ובני משפחתיו כאשר זה ידוע היטיב לכ"ק גיסי נ"י, ובפירוש שמעתי או מפיו הק' אשר ירא מאר שאמ ישאר התחנות דוקא בלבוכ שלא ישבו ח"ז בקאנצלי מארץ ישראל בש"ק וגודל השמחה שהיא לו שפעל שהוסר ההנאה מלובוכ (המשך בעמוד הבא)

מן מהרי"ד ז"ל לא גرس את הפשות כל אפי' בכונה להציג ע"ז את הדת, ולקרב רוחקים ע"ז, וידוע מ"ש לפרש מהא"כ את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם תשמרו לעשות לא תוסיף עלי ולא תגרע ממנה ויל"ד דכיוון שאמר לא תגרע ממנה מה צריך להקדים אותו תשמרו לעשות, דמיילא מוכן. ופיש, שלרמז בא שלפעמים חשובים שכדי לוותר על איזה דבר כדי שייעז יהיה לטעולת התורה שיוכלו להמשיך לכם של אנשים שסרו מדרך התורה, אך כתבה תורה את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו שסרו מדרך התורה, תוסיף עליו ולא תגרע, ממנה, דגם כאשר החשבו שלו ידי שתגרעו או תוסיפו יביא זה לידי תשמרו לעשות, שיעז' יתקרכו רוחקים אעפ"כ לא חוסף ולא תגרע והיינו שאסור לנו ליכנס בפשות וויתורים שביל הרכابت תורה עכ"ק.

וכשנתינס חברת חובבי ציון לknoot שדות וככרמים בארץ ישראל ולשלוחה שמה עובדי אדרמה, אוז ה' ממן מהרי"ז ז"ל מגודלי המתנדדים נגד הרעיון הלו, שראה את הנולד שע"ז יתרבו עופרי עכירה המתמאים את ארה"ק, וכמו שהעיר בנו ממן מהרי"ד ז"ל במכח'ו. ז"ל: וזה רבות שנים באו לכ"ק אאמו"ר הגה"ק זצ"ל מכתבים מרבני רוסיא בקשה שישיכים לקניית קרקעות באה"ק ולהושיב עליהם מאחינו. ואז פנה לש"ב הגבירים והם על נדיבות יקומו, בראדסקי נ"י לבקש מהם להתייעץ עם אחד מגאנוני רוסיא שאינם נוגעים בדבר לימיון או לשMAIL מבלי הזכיר את שמו. והנה הם פנו אל הגאון המפללים יחד עד לפני ביתם של המשכילים וראשי הקהילה. כאשר ראו ראשיה הקהילה כל כך הרבה אנשים מפגינים, נפל עליהם פחד, ופנו אל המתקהלים וביקשו להታזר והבטיחו להם לא להתרעב עוד בעניין דת.

היום, המהרים הגלויים, רוצים לשלוט על עם ישראל ולהכריהם לקבל עליהם את דעתיהם בכוח. הדבר קיבל ממדים מסוימים, הוואיל והם שואפים לעקו"ז את הכל ולנגוע בכבת העין של היהודות.

בעיר שברשין הסמוכה ללבנון השתלטו המשכילים על הקהילה היהודית בכוח הממשלה עלי-ידי מלשינות ומסירות. הם יסדו בית-ספר חילוני וניסו לכפות את החדרים לשולח הדתיים לאספה והחליטו לא להיכנע. נסעו חסידי העיר לרובותיהם וביקשו לעזר להם לסלול מזימות המשכילים, האדמוראים השתדרו אצל הממשלה, אבל לא הוועיל. גם חסידי בעל שבעיר נסעו לממן וסיפרו לו על כל הצלאות והצורות הנגרמות להם מצד המשכילים, וכן על כל הפעולות שנ��טו נגדם הגזירות, והכל ללא הוועיל, אמר להם ממן לחזור הביתה ולכנס אסיפה של כל הגאים של בתיה המדשות ובתי החסידים ולהגיד להם בשם ובפוקודתו שיסגורו בשכבת את כל בתיה מדשות ובתי הפלחה וכל אנשי העיר יתרכזו ויתפללו במקומות אחד. עשו דברי ממן, וכל אנשי העיר החансו במקום אחד ל תפלה. ואחר תפילה שחרית לפני קריית המשכילים, אחר כך הלכו כל המתפללים יחד עד לפני ביתם של המשכילים וראשי הקהילה. כאשר ראו ראשיה הקהילה כל כך הרבה אנשים מפגינים, נפל עליהם פחד, ופנו אל המתקהלים וביקשו להታזר והבטיחו כשלוא.

ובספר בית הלל (סימן ח') נדפס מכח' הגה"ק ר"ה מקאלמייע ז"ל לממן מהרי"ז ז"ל בענינים אלו, ומכואר דעתו קדרו באיסור כבוד הרשעים והתחרבות עמם אף להנאהת הקהילה. וכן בספר קול סופר מהגה"ק ר"ח סופר ז"ל נדפס מכתבו לממן מהרי"ז ז"ל בענינים אלו.